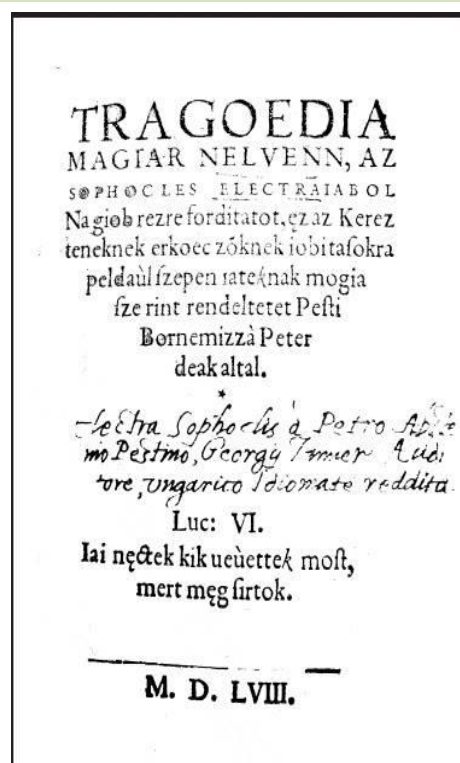

**A „Szemüvegest csak dísznek hoztuk” csoport
kezdeményezésére 2016-tól minden évben
MÁRCIUS 2-án ünneplik
A NEMZETI SZÍNHÁZ NAPJÁT**

A Nemzeti Színház Napja a magyar színházi emlékezet helye. Akkor tölti be a feladatát, ha két szempontból is fel tudja hívni a figyelmet az alapítás jelentőségére. Egyrészt ez a színház abból a célból alakult, hogy Pest-Buda magyar közönségének lehetősége legyen olyan színészek játékában gyönyörködni, akik az anyanyelvén szólalnak meg a színpadon. Másrészt az ország első színházaként kötelessége volt a magyar drámaírók felkarolása, a magyar nyelven írt színpadi szövegek előadása.

E sorok papírra vetésekor közel 450 esztendeje annak, hogy Pesti Bornemisza Péter deák, a bécsi Georgius Tanner hallgatója, *magyar nyelvén* írt *tragoediát* az bécsi tanuló nemes urak vigasztalására. S az *Sophocles Electraiból* készült darabbal megszületett az első magyar nyelvű, magyar szerző által írt színpadi mű.¹ A 16. század első negyedében keletkezett *Három köröstyén leán* című szöveg ugyanis hiába párbeszédese, „nem egy színpadi mű szövegkönyve, hanem olvasmánykézirat”.² Kelemen László Társulata is magyar nyelvű színpadi művet mutatott be 1790. október 25-én, ám Simaházi Kristóf *Igazházi*ja nem eredeti dráma, hanem fordítás. Bornemisza Péter viszont nem egyszerűen magyarítja Szophoklész *Elektráját*, hanem saját kora nézői elvárásaihoz igazítja.

„Szophoklész drámája valójában csak mintául szolgált számára, hogy magyar nyelvű és aktuális érvényű

¹BORZSÁK ISTVÁN: AZ ANTIKVITÁS XVI. SZÁZADI KÉPE (Bornemisza-tanulmányok) Bp. 1960. Akadémiai K. 1-120. oldal

²<http://nyelvemlekek.oszk.hu/adatlap/sandorkodex> (2015. 03. 20.)

művet hozzon létre. (...) Az antik mitológiai háttér teljesen hiányzik Bornemiszánál, a zsarnokság problémájának felvetése és megoldása a szigorú protestáns morál felfogására vall. Számos ponton változott a darab szerkezete, csak a cselekmény fő szála maradt ugyanaz, mint a görög a tragédiában..”³

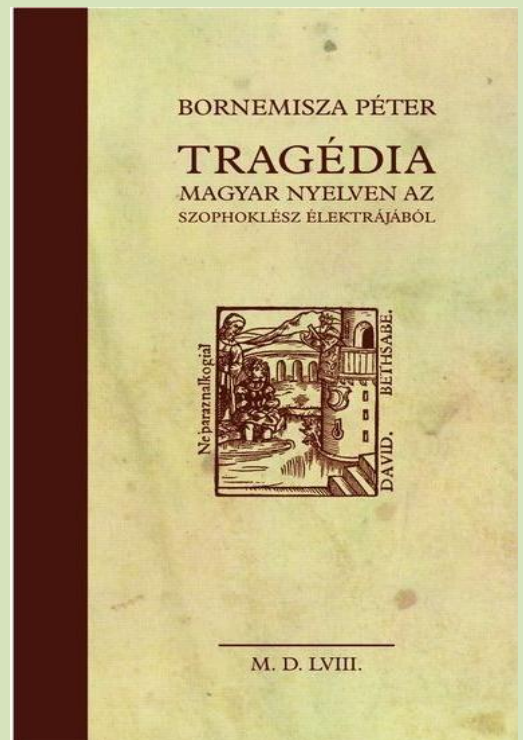
A tíz önálló jelenet, a Mester-monológ, az eredetitől eltérő próza és mindenekelőtt a 16. század első felében oly népszerű naplopó figurája („Parasitus”) azt igazolja, hogy megszületett az első olyan magyar nyelvű dráma, amely kora dramaturgiai és színházi szokásait vette figyelembe.⁴ Ehhez az eseményhez három dátumot köthetünk:

1. Bornemisza Péter születése: 1535. február 22.
2. A dráma első nyomtatott kiadása: 1558. május 25.
3. Az első magyarországi bemutató: 1931. március 2.

Mivel a Nemzeti Színház színpadán mutatták be először ezt a Móricz Zsigmond átíratában ismertté vált darabot, úgy gondoljuk, ez a dátum az, amely összekapcsolja az első magyar drámát az ország első színházában magyarul játszó színészek teljesítményével.

³<http://www.doksi.hu/faces.php?order=DisplayFace&id=8>

⁴Vö. Székely György: *Az átmenet dramaturgiája*. In: *Sz.Gy.: Mozaikok. Hét évtized színháztörténeti írásaiból*. Budapest, OSZMI, 2009.65-74.

Szoborterv a Bajor Gizi parkba:

